

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10 lipca 2015 roku powód Bank (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty, że pozwani J. P. (1), M. P. (1) vel P., J. P. (2), J. B. i A. B. są zobowiązani zapłacić solidarnie na rzecz powoda kwotę 284.210,91 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 9 sierpnia 2013 roku do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania nakazowego.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że w dniu 1 marca 2000 roku udzielił (...) s.c., której współnikami byli M. P. (2) i J. B. kredyt obrotowy krótkoterminowy w rachunku bieżącym nr (...) oraz że dla zabezpieczenia spłaty wyżej wskazanego kredytu M. P. (2) wystawił weksel własny in blanco, który został poręczony przez J. P. (2), J. B. i A. B.. Wskazał nadto, że weksel ten został mu wręczony wraz z deklaracją wekslową podpisaną przez pozwanych upoważniającą go do wypełnienia weksla na kwotę niespłaconego kredytu wraz z odsetkami i prowizjami, z klauzulą „bez protestu”, z miejscem płatności w Banku (...) S.A. V Oddział w Ł. i z terminem płatności według uznania kredytodawcy. Powód podał nadto, że w dniu 17 sierpnia 2001 roku J. P. (2) i M. P. (2) złożyli zobowiązanie spłaty zadłużenia (...) s.c., w tym wyżej wskazanego kredytu, a nadto że dłużnicy składali kolejne zobowiązania spłaty wyżej wskazanego zadłużenia, m.in. w pismach z dnia 17 września 2001 roku, z dnia 12 sierpnia 2009 roku, z dnia 8 sierpnia 2011 roku. Powód wskazał, że w związku z utrzymywaniem się zadłużenia przeterminowanego wzywał dłużników do uregulowania zadłużenia przeterminowanego, m.in. pismami z dnia 6 sierpnia 2009 roku i z dnia 25 kwietnia 2012 roku. Powód zaznaczył również, że w toku działań windykacyjnych podjętych celem wyegzekwowania należności wynikających z przedmiotowej umowy kredytu, powziął informacje o śmierci M. P. (2) w dniu 9 maja 2012 roku oraz że spadek po nim na podstawie ustawy nabyły z dobrodziejstwem inwentarza: J. P. (2), M. P. vel P. i J. P. (1) po 1/3 części każda z nich, a w takiej sytuacji to na nich jako spadkobierców zgodnie z art. 922 k.c. w zw. z art. 1025 § 2 k.c. przeszły prawa i obowiązki i majątkowe zmarłego. Powód podał również, że w dniu 9 sierpnia 2012 roku wypełnił weksel na kwotę 284.210,91 złotych należności głównej, odsetek i wezwał wszystkich pozwanych do wykupu weksla.

(pozew k. 2 – k. 2v)

Zarządzeniem z dnia 31 lipca 2015 roku stwierdzono brak podstaw do wydania nakazu zapłaty.

(zarządzenie k. 36)

W odpowiedzi na pozew z dnia 13 listopada 2015 roku pozwane J. P. (1), M. P. (1) vel P. i J. P. (2) wniosły o oddalenie zgłoszonego przeciwko nim powództwa w całości, podnosząc jednocześnie zarzut przedawnienia należności głównej oraz zarzut nieprawidłowego wypełnienia weksla, a nadto z ostrożności procesowej – w przypadku uznania roszczenia za zasadne – zastrzeżenie w treści wyroku, iż spadkobiercy M. P. (2) mają prawo powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ich ograniczoną odpowiedzialność. Pozwane wniosły o zasądzenie od powoda na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Odnosząc się do zgłoszonego zarzutu przedawnienia pozwane wskazały, że roszczenie powoda jest roszczeniem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej i przedawnia się z upływem trzech lat (art. 118 k.c.). Podniosły nadto, że w związku z tym, że termin płatności kredytu udzielonego na podstawie umowy o kredyt z dnia 1 marca 2000 roku (nr (...)) upłynął w dniu 28 lutego 2001 roku, roszczenie powoda przedawniło się z dniem 29 lutego 2004 roku. Pozwane wskazały, że pisma złożone kredytodawcy przez dłużników po upływie terminu płatności nie mogą być traktowane jako czynność przerywająca bieg terminu przedawnienia, podając, że z treści żadnego z tych pism nie wynika, jakoby ich sytuacja majątkowa pozwalała na jakąkolwiek spłatę przedmiotowego zadłużenia. Pozwane wyjaśniły, że mając na względzie powyższą sytuację majątkową dłużników oraz okoliczność, że dłużnicy niezależnie od treści pism i tak nie spłacili zadłużenia, powód nie mógł oczekiwać, że zobowiązanie zostanie wykonane przez dłużników. Pozwane podniosły, że w takiej sytuacji należy stwierdzić, iż powyższe pisma nie wywołały żadnych skutków prawnych, a w związku z tym roszczenie powoda przedawniło się z dniem 29 lutego 2004 roku.

Nadto pozwane, powołując się na treść art. 319 k.p.c. i art. 837 k.p.c., wskazały, że żądanie zamieszczenia w treści tytułu egzekucyjnego wzmianki o ich ograniczonej odpowiedzialności w pełny sposób przyczyni się do ochrony ich praw.

(odpowiedź na pozew k. 39 – k. 42)

W piśmie z dnia 10 grudnia 2015 roku, sprecyzowanym pismem z dnia 4 lutego 2016 roku, pełnomocnik powoda poprał powództwo i zaprzeczył wszelkim twierdzeniom i zarzutom zawartym w odpowiedzi na pozew, nie przyznany jednocześnie przez powoda lub nie wynikającym wprost z dokumentów załączonych do akt sprawy.

Odnosząc się do zarzutu przedawnienia wierzytelności kredytowej zabezpieczonej przedmiotowym wekslem, pełnomocnik powoda wskazał, że zarzut ten, a w konsekwencji zarzut uzupełnienia niniejszego weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym jest zarzutem niesłusznym, albowiem poczynając od powstania wymagalności przedmiotowego kredytu, w okresach czasu nie przekraczających trzech lat, wierzytelności z tego tytułu były uznawane, a zatem bieg ich przedawnienia był skutecznie przerywany w sposób wykluczający zaistnienie ich przedawnienia i w związku z tym przedmiotowy weksel został uzupełniony w dniu 9 sierpnia 2012 roku, kiedy to zabezpieczona nim wierzytelność kredytowa nie była przedawniona.

Powód wskazał, że również zarzut ograniczonej odpowiedzialności pozwanych jest w części niesłuszny, albowiem pozwana J. P. (2) ponosi odpowiedzialność osobistą i solidarną za dług wynikający z awalowanego przez nią weksla, a nie z tytułu spadkobrań, a zatem ograniczenie jej odpowiedzialności z tytułu spadku przyjętego z dobrodziejstwem inwentarza po współdłużniku solidarnym – zmarłym M. P. (2) – nie może skutkować ograniczeniem jej odpowiedzialności za własny dług wekslowy.

(pismo k. 74 – k. 74v, pismo k. 99 – k. 100)

W piśmie z dnia 18 stycznia 2016 roku pełnomocnik pozwanych J. P. (1), M. P. (1) vel P. i J. P. (2) odnosząc się do zarzutu nieprawidłowego wypełnienia weksla, wskazał, że na przedmiotowym wekslu nie jest dość precyzyjnie określone jego miejsce płatności – wskazanie jako Bank (...) S.A. V Oddział w Ł. nie jest wskazaniem miejsca płatności weksla, a jedynie oddziału Banku w danej miejscowości, który to oddział nie ma charakteru trwałego, a weksel bez prawidłowego miejsca płatności jest nieważny. Dodatkowo pełnomocnik pozwanych wskazał, że przedmiotowy weksel zawiera dopiski, uzupełnienia, skreślenia, które w świetle sformalizowanego charakteru weksla poddają w wątpliwość autentyczność tego weksla i tym samym uniemożliwiają wydanie wyroku zasądającego na jego podstawie.

Pełnomocnik pozwanych wskazał również, że wezwanie do wykupu weksla sporządzono w dniu 9 sierpnia 2012 roku i tego samego dnia zostało ono wysłane, natomiast ostateczne pismo pozwanej J. P. (2) oraz M. P. (2) pochodzi z dnia 12 sierpnia 2009 roku, a zatem wezwanie do wykupu weksla nie zostało doręczone pozwanym przed terminem, w którym nastąpiło przedawnienie wierzytelności kredytowej, tj. przed 12 sierpnia 2012 roku. Pełnomocnik pozwanych podał, że zanim pozwane miały fizyczną możliwość zapoznania się z oświadczeniem woli w postaci wezwania do wykupu, zawierającego informacje o wypełnieniu weksla, wierzytelność istniejąca z tytułu przedmiotowej umowy kredytowej uległa przedawnieniu i z tego względu wypełnienie weksla nastąpiło na podstawie przedawnionego roszczenia, co czyni weksel nieważnym, z uwagi na wypełnienie go niezgodnie z deklaracją wekslową i w konsekwencji dochodzenie roszczeń na podstawie nieważnego weksla powinno skutkować oddaleniem powództwa w całości.

(pismo procesowe k. 89 – k. 92)

Postanowieniem z dnia 17 lutego 2016 roku Sąd Okręgowy w Łodzi zawiesił z urzędu postępowanie w sprawie na skutek śmierci pozwanej A. B. (art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. (pkt 1 postanowienia) i podjął zawieszono postępowanie w sprawie z udziałem następców prawnych A. B.: I. B. i M. B. (pkt 2 postanowienia).

(postanowienie k. 108)

Po rozpoznaniu zażalenia złożonego przez profesjonalnego pełnomocnika pozwanych I. B. i M. B., postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Łodzi I Wydział Cywilny na podstawie art. 395 § 2 k.p.c. uchylił punkt 1 postanowienia z dnia 17 lutego 2016 roku o zawieszeniu postępowania z udziałem A. B. i odrzucił wobec niej pozew (punkt 3 postanowienia), na podstawie art. 359 k.p.c. uchylił pkt 2 postanowienia z dnia 17 lutego 2016 roku o podjęciu postępowania z udziałem następców prawnych A. I. B. i M. B. (pkt 4 postanowienia) i zasądził od Banku (...) S.A. w W. solidarnie na rzecz I. B. i M. B. kwotę 3.630 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego (pkt 5 postanowienia), wskazując w uzasadnieniu powyższego postanowienia, że art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. dotyczy jedynie śmierci strony w toku postępowania, natomiast śmierć przed wytoczeniem powództwa oznacza brak zdolności sądowej pozwanego co skutkuje odrzuceniem powództwa na podstawie art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. (A. B. zmarła 6 marca 2009 roku, a powództwo przeciwko niej zostało wytoczone 10 lipca 2015 roku).

(zażalenie k. 119 – k. 123, postanowienie k. 126 – k. 127)

Na rozprawie w dniu 22 kwietnia 2016 roku pełnomocnik pozwanych I. B. i M. B. złożył wniosek o zasądzenie od powoda solidarnie na rzecz pozwanych I. B. i M. B. zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

(wniosek – protokół rozprawy z 22.04.2016 r. – czas nagrania 00:04:13)

Na rozprawie w dniu 30 listopada 2016 roku pełnomocnik powoda oraz pełnomocnik pozwanej M. P. (3) podtrzymali dotychczasowe stanowiska w sprawie.

(stanowiska stron – protokół rozprawy z 30.11.2016 r. – czas nagrania 00:02:37-00:03:37)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 1 marca 2000 roku Bank (...) Spółka Akcyjna w W. V Oddział w Ł. zawarł z (...) s.c. z siedzibą w Ł., której współwłaścicielami byli M. P. (2) i J. B. umowę nr (...) o kredyt obrotowy krótkoterminowy w rachunku bieżącym, na mocy której kredytobiorcy mogli zadłużać się w rachunku bieżącym bez potrzeby składania odrębnych wniosków kredytowych w okresie od 1 marca 2000 roku do 28 marca 2001 roku (§ 2 umowy). Ustalono, że zadłużenie, o którym mowa w § 2 nie może przekroczyć kwoty 100.000 złotych (§ 3 umowy) oraz że od kwoty wykorzystanego kredytu Bank pobiera odsetki według zmiennej stawki procentowej ustalonej na bazie średniej stawki WIBOR dla depozytów 1 – miesięcznych, która liczona jest za okres od ostatniego dnia roboczego poprzedzającego miesiąc, za który liczone są odsetki od przedostatniego dnia roboczego miesiąca, za który liczone są odsetki powiększonej o marżę Banku w wysokości 3%. W przypadku zmiany średniej stawki WIBOR dla depozytów 1 – miesięcznych wysokość oprocentowania kredytu zmieni się o tyle punktów procentowych, o ile zmieni się stawka bazowa (§ 10 umowy). Jako prawne zabezpieczenie kredytu strony ustanowiły weksel własny in blanco wystawiony w dniu 1 marca 2000 roku przez M. P. (2) i poręczony przez J. P. (2) oraz J. i A. B. (§ 13 umowy). W związku z wystawieniem przedmiotowego weksla podpisana została deklaracja wekslowa, zgodnie z którą Bank miał prawo wystawić weksel na sumę odpowiadającą kwocie wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami, prowizją i innymi kosztami Banku w przypadku niedotrzymania terminu spłaty całości lub części kredytu oraz we wszystkich tych przypadkach, w których Bankowi służy prawo ściągnięcia wierzytelności przed nadejściem terminu płatności. Bank został upoważniony do opatrzenia weksla datą płatności według jego uznania oraz wskazano, że weksel będzie płatny w Banku (...) S.A. V Oddział w Ł.

(umowa k. 9 – k. 12, weksel k. 3, deklaracja k. 4)

Na zaciągnięcie wyżej wskazanego kredytu przez (...) s.c., której współwłaścicielami byli M. P. (2) i J. B. wyraziła zgodę żona M. P. (2), tj. J. P. (2) oraz żona J. B., tj. A. B..

(oświadczenia k. 12 – k. 13)

Do dnia 28 marca 2001 roku powyższy kredyt nie został spłacony przez dłużników.

(okoliczność bezsporna)

W piśmie doręczonym Bankowi (...) S.A. w dniu 14 września 2001 roku M. P. (2) działając w imieniu (...) s.c. jako jej wspólnik uznał w całości zadłużenie m.in. z tytułu umowy UK 2018/2000 i zaproponował Bankowi spłatę we wrześniu 2001 roku kwoty około 5.000 złotych, która zostałaby równoważnie rozłożona na poczet trzech kredytów. Pismo powyższe zostało podpisane przez współwłaściciela M. P. (2) i pełnomocnika J. P. (2).

(pismo k. 14 – k. 14v)

W piśmie z dnia 9 marca 2004 roku J. P. (2) działająca jako pełnomocnik (...) s.c. oświadczyła, że zamierza przystąpić do spłaty zadłużenia (...) s.c. z tytułu umowy kredytowej numer (...). Oświadczyła, że planuje spłatę w wysokości 20.000 złotych do końca kwietnia 2004 roku i chciałby, aby ta kwota została zaliczona na poczet kapitału oraz przy zawieszonych odsetkach z uwagi na trudną sytuację finansową (...) s.c. oraz że w drugiej kolejności będzie starała się spłacać należności z tytułu UK 2018/2000 (zadłużenie z tytułu UK 2018/2000 wynosi 96.677,13 i odsetki na 31.03.01 – 3.528,50 złotych). Podała, że do spłaty obydwu należności poczuwa się w całości, a także, że po spłacie kapitału będzie prosiła o umorzenie części odsetek. Wskazała nadto, że ich sytuacja formalnie nie jest najgorsza oraz że największym problemem jest zadłużenie wobec ZUS w kwocie 200.000 złotych oraz trudno – ściągalne wierzytelności w kwocie 200.000 złotych.

(pismo k. 15 – k. 15v)

W piśmie z dnia 10 września 2004 roku J. P. (2) działająca jako pełnomocnik wyjaśniła, że sytuacja finansowa (...) s.c. nie zmieniła się, a nawet pogorszyła się (konta i maszyny zostały zajęte), jednak podtrzymuje wolę spłaty, jak w oświadczeniu z dnia 9 marca 2004 roku i proponuje miesięcznie spłaty rzędu 500 złotych i z tych względów prosi, aby w styczniu 2005 roku Bank podjął decyzję o zawieszeniu odsetek, gdyż dalsze ich naliczanie nie rokuje nadziei na ich spłatę. Wskazała, że przez listopad i grudzień min 1.000 złotych wykaże wolę spłaty zadłużenia (odsetki) i od stycznia chciałaby spłacać kapitał (...) s.c. i podkreśliła, że cały ciężar spłat chciałaby przeznaczyć na spłatę kapitału (...) s.c.

(pismo k. 80 – k. 80v)

W dniu 17 sierpnia 2006 roku wpłynęło do Banku (...) S.A. pismo M. P. (2), działającego jako współwłaściciel (...) s.c., w którym oświadczył, że chce spłacić całość zadłużenia m.in. z tytułu umowy kredytowej nr (...) (kapitał – 89.149,36 zł, odsetki – 86.577,53 zł) poprzez zaspokojenie należności głównych dwóch kredytów w wysokości 2.000 złotych miesięcznie. Wskazał, że około stycznia 2007 roku, o ile kredytodawca zobaczy, że spłaty będą regularne to będzie z ich strony chęć zawarcia umowy z umorzeniem chociaż części odsetek zadłużenia (...) s.c. W piśmie tym wskazał, że (...) posiada zadłużenie w ZUS-ie na kwotę 951.761,10 złotych na dzień 28 kwietnia 2006 roku oraz że ma zajęte środki trwałe i konto bankowe. Pismo powyższe zostało podpisane przez współwłaściciela M. P. (2) i pełnomocnika J. P. (2).

(pismo k. 16 – k. 16v)

W dniu 6 marca 2009 roku zmarła A. B., a spadek po niej na podstawie ustawy nabyły jej córki: I. B. i M. B. po 1/2 części każda z nich.

(okoliczność bezsporne, akt poświadczenia dziedziczenia k. 105 – k. 105v)

Pismem z dnia 6 sierpnia 2009 roku Bank (...) S.A. wezwał M. P. (2) i J. B. do zapłaty zadłużenia wynikającego z UK 2018/2000 z dnia 1 marca 2000 roku, które na dzień 7 lipca 2009 roku wynosiło: kapitał – 89.149,36 zł; odsetki – 141.289,85 zł i dalsze od dnia 8.07.2009 do dnia zapłaty – w terminie do 12 sierpnia 2009 roku.

(pismo k. 17)

W piśmie z dnia 12 sierpnia 2009 roku J. P. (2) jako pełnomocnik oraz M. P. (2) jako współwłaściciel (...) s.c. oświadczyli, że uznają dług (...) s.c. z tytułu umowy kredytowej numer (...) z dnia 1 marca 2000 roku oraz wskazali, że

zadłużenie na dzień 7 lipca 2009 roku wynosiło: kapitał – 89.149,36 złotych, odsetki – 141.289,95 złotych. Wskazali również w tym piśmie, że ich sytuacja w stosunku do poprzednich okresów nie zmieniła się oraz że zadłużenie wobec ZUS i US wynosi łącznie około 1.000.000 złotych.

(pismo k. 18)

Pismem z dnia 25 kwietnia 2011 roku Bank (...) S.A. wezwał M. P. (2) i J. B. do zapłaty zadłużenia wynikającego z UK 2018/2000 z dnia 1 marca 2000 roku, które na dzień 25 kwietnia 2012 roku wynosiło: kapitał – 89.149,36 złotych, odsetki – 188.822,32 złote, opłaty – 1.530 złotych – w terminie 7 dni od dnia odebrania niniejszego pisma.

(pismo z potwierdzeniami odbioru k. 20)

Pismem z dnia 8 sierpnia 2011 roku J. B. zwrócił się do Banku (...) S.A. z prośbą o wyrażenie zgody na spłatę zadłużenia z tytułu umowy kredytowej nr (...) w ratach miesięcznych po 500 złotych i jednocześnie wskazał, że w chwili obecnej (...) s.c. nie prowadzi działalności, a majątek w postaci maszyn jest zajęty przez Urząd Skarbowy. Wskazał, że podjęcie powyższego zobowiązania jest wyrazem świadomości o konieczności spłaty zobowiązań oraz że pierwszą ratę w wysokości 500 złotych wpłaca w dniu 8 sierpnia 2011 roku i podał, że załącza do niniejszego pisma dowód wpłaty.

(pismo k. 19)

W dniu 9 maja 2012 roku zmarł M. P. (2), a spadek po nim nabyły z dobrodziejstwem inwentarza: żona J. P. (2) oraz córki J. P. (1) i M. P. (1) vel P. po 1/3 części każda z nich.

(akt poświadczenia dziedziczenia k. 23 – k. 25)

Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w wyciągu z ksiąg banku z dnia 9 sierpnia 2012 roku stwierdził, że w jego księgach zaewidencjonowana jest wymagalna wierzytelność, przysługująca od dłużników M. P. (2) i J. B. współwłaścicieli firmy (...) s.c. z siedzibą w Ł. z tytułu umowy nr (...) o kredyt obrotowy krótkoterminowy w rachunku bieżącym z dnia 1 marca 2000 roku oraz że stan zadłużenia na dzień 9 sierpnia 2012 roku (włącznie) wynosi 284.210,91 złotych, w tym należność główna w kwocie 89.149,36 złotych oraz odsetki karne od kapitału przeterminowanego w kwocie 195.061,55 złotych naliczone wg stopy procentowej w wysokości 1,5 razy odsetki ustawowe.

(wyciąg z ksiąg banku k. 34)

W dniu 9 sierpnia 2012 roku Bank (...) S.A. z siedzibą w W. uzupełnił weksel z dnia 1 marca 2000 roku na kwotę 284.210,91 złotych z miejscem płatności w Ł. w Banku (...) S.A. V Oddział w Ł., z terminem płatności oznaczonym na dzień 9 sierpnia 2012 roku i z klauzulą bez protestu.

(okoliczność bezsporna)

Pismem z dnia 9 sierpnia 2012 roku doręczonym dłużnikom, Bank (...) S.A. poinformował J. P. (1), M. P. (1) vel P., J. P. (2), J. B. i A. B., że weksel in blanco wystawiony 1 marca 2000 roku przez M. P. (2) dla zabezpieczenia spłaty kredytu udzielonego umową nr (...) o kredyt krótkoterminowy w rachunku bieżącym z dnia 1 marca 2000 roku poręczony przez J. P. (2), J. B. i A. B. został w dniu dzisiejszym uzupełniony przez Bank do kwoty 284.210,91 złotych z miejscem płatności w siedzibie Banku (...) S.A. V Oddział w Ł. z siedzibą w Ł. przy ul. (...), z terminem płatności na dzień 9 sierpnia 2012 roku, z klauzulą bez protestu i w związku z tym wezwał wyżej wskazane osoby jako solidarnych dłużników wekslowych do zapłaty należności z tego weksla. Bank poinformował dłużników o możliwości zapoznania się z oryginałem weksla w siedzibie Terenowego Zespołu (...) w Ł. przy Al. (...) w Ł. i wskazał, że po bezskutecznym upływie terminu płatności weksla będzie dochodził wynikającej z niego należności przy zastosowaniu środków prawem przewidzianych.

(pismo k. 26 – k. 26v, potwierdzenia odbioru k. 27 – k. 30)

Wynikająca z wypełnionego weksla przez (...) S.A. kwota 284.210,91 złotych nie została uiszczona przez dłużników.

(okoliczność bezsporna)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w szczególności w postaci dokumentów, których autentyczność nie budzi wątpliwości Sądu, jak również nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania, a zatem zostały one uznane za w pełni wiarygodne.

Mając na względzie rządzącą procesem cywilnym zasadę kontrydiktoryjności postępowania i nie znajdując podstaw do przeprowadzenia dowodów z urzędu (art. 232 k.p.c.), Sąd rozpoznał sprawę na podstawie ustalonego powyżej stanu faktycznego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie powód Bank (...) Spółka Akcyjna w W. dochodzi swoich praw z weksla własnego stanowiącego zabezpieczenie spłaty kredytu udzielonego (...) s.c. na podstawie umowy z dnia 1 marca 2000 roku o kredyt obrotowy krótkoterminowy w rachunku bieżącym nr (...), wystawionego przez M. P. (2), którego spadkobiercami są J. P. (2), M. P. (1) vel P. i J. P. (1) i poręczonego przez J. P. (2), J. B. i A. B..

Weksel własny jest to papier wartościowy sporządzony w formie ściśle określonej przez prawo wekslowe, zawierający bezwarunkowe przyrzeczenie wystawcy zapłacenia określonej sumy pieniężnej we wskazanym miejscu i czasie, a także stwarzający bezwarunkową odpowiedzialność osób na nim podpisanych. Aby mówić, że dany dokument będzie uważany za weksel własny trzeba wskazać, iż posiada on elementy, które określone są w art. 101 ustawy Prawo wekslowe z dnia 28 kwietnia 1936 roku (Dz.U. 1936, Nr 37, poz. 282 ze zm.). Do tych elementów zaliczamy: nazwę „weksel” w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono; przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej; oznaczenie terminu płatności; oznaczenie miejsca płatności; nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana; oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksla; podpis wystawcy weksla.

Zgodnie z art. 102 prawa wekslowego nie będzie uznawany za weksel własny dokument, któremu brak choćby jednego z wyżej wymienionych elementów, z zastrzeżeniem wyjątków określonych w tym przepisie. Brak wyżej wskazanych cech ustawowych pozbawia dany dokument charakteru weksla i sprawia, że nie powstaje ważne zobowiązanie wekslowe.

Prawo wekslowe nie podaje kolejności, w jakiej weksel powinien być wypełniony, jednakże należy zaznaczyć, iż wszystkie części składowe, wymagane dla ważności weksla muszą znajdować się na wekslu w chwili dochodzenia praw z weksla.

Należy też wskazać, iż prawo wekslowe dopuszcza możliwość wystawienia weksla własnego niepełnego tzw. in blanco (art. 10 ustawy). Przez weksel własny in blanco należy rozumieć dokument nie zawierający wszystkich koniecznych cech weksla wskazanych w art. 101 wyżej wskazanej ustawy, na którym wystawca założył podpis w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego, pozostawiając remitentowi uzupełnienie brakujących składników treści i który po wypełnieniu może stać się wekslem pełnym. Przy czym wręczeniu weksla in blanco musi towarzyszyć porozumienie dotyczące uzupełnienia weksla, które może przybrać dowolną formę. Gdyby takiego porozumienia nie było, dokument nie byłby wekslem (tak: Adam Szpunar, Komentarz do prawa czekowego i wekslowego, Warszawa 1996). Zatem wyraźnie wskazać należy, że na wekslu własnym in blanco musi się znajdować co najmniej podpis wystawcy złożony w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego, któremu świadomie brak niektórych istotnych elementów weksla określonych w art. 101 ustawy, co do którego istnieje porozumienie między wystawcą, a osobą, której wystawca wręczył weksel dotyczące warunków późniejszego uzupełnienia brakujących elementów, mogący po uzupełnieniu stać się wekslem pełnym. Nie ulega również wątpliwości, iż z chwilą podpisania i wydania weksla powstaje zobowiązanie wekslowe, z tym, że realizacja praw z weksla możliwa jest dopiero po prawidłowym uzupełnieniu weksla (tak: M. Czarnecki, L. Bagińska, Prawo wekslowe i czekowe. Komentarz, Warszawa 1998, s. 53-58). Dłużnik może podnieść zarzuty określone w art. 17 powyższej ustawy tylko w sytuacji, gdy weksel jest

wypełniony, czyli gdy nosi wszelkie istotne znamiona weksla (zob. SN w orzeczeniu z 11.10.1935 r., C III 308/34, opubl. (...) 1936, Nr 3, s 359).

Zobowiązanie wekslowe co do zasady jest zobowiązaniem abstrakcyjnym, co oznacza, że nieprawidłowość, nieważność, bądź brak przyczyny prawnej tzw. causa nie ma wpływu na ważność zobowiązania wekslowego. Nie ma również wpływu okoliczność, że nie został osiągnięty cel, dla którego wystawiono weksel. Taka regulacja uzasadnia tezę, że zobowiązanie wekslowe jest oderwane od swej podstawy prawnej, stanowiącej gospodarczą przyczynę wystawienia weksla. Abstrakcyjny charakter zobowiązań wekslowych odnosi się jedynie do weksli obiegowych, przenoszonych w trybie indosu.

Z treści art. 10 prawa wekslowego wynika natomiast, że jeżeli weksel niezupełny w chwili wystawienia uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia chyba, że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Przepis tego artykułu rozstrzyga kwestię wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z zawartym porozumieniem. W przypadku weksla in blanco mamy do czynienia z osłabieniem pozycji podmiotu realizującego prawa z weksla i wzmocnieniem pozycji dłużnika. Podkreślić należy, iż zgodnie z przyjętym w judykaturze i doktrynie prawa wekslowego poglądem przez pojęcie „w chwili wystawienia” uważa się chwilę wręczenia weksla remitentowi jako pierwszemu wierzycielowi (zob. Adam Szpunar „Komentarz do Prawa Wekslowego i Prawa czekowego” Wydawnictwo Prawnicze. Warszawa 1994, s. 47).

Umowa o wręczenie weksla jest czynnością prawną kausalną, której ważność zależy od istnienia i ważności causy, rozumianej jako cel gospodarczy przysporzenia. W przypadku weksli, zwłaszcza weksli gwarancyjnych przyczyną powstania zobowiązań w nich inkorporowanych są kausalne stosunki, najczęściej stosunki umowne, co do których strony ustanawiają zabezpieczenie w postaci wykreowania dodatkowych zobowiązań z weksla między tymi samymi stronami. Wystawienie i wręczenie weksla następuje w zaufaniu do jego odbiorcy, że kiedyś uzupełni on go zgodnie z porozumieniem. Niemniej jednak dorozumiane porozumienie wekslowe istnieje. Założenie takie wynika z faktu, iż okoliczności powstania weksla in blanco mają charakter kausalny, wynikający z gospodarczej przyczyny jego wystawienia. Ważny weksel in blanco to taki weksel, który powinien umożliwiać wierzycielowi realizację jego praw. W razie braku upoważnienia do wypełnienia weksla jest to niemożliwe. Dlatego też do ważności wykreowania wierzytelności z weksla in blanco konieczne jest zawarcie ważnego porozumienia w tej mierze (B. B., Porozumienie wekslowe jako umowa prawa cywilnego, (...) 2003/3/12 – t. 1).

Jeżeli posiadaczem weksla jest pierwszy wierzyciel, wiąże go porozumienie zawarte z dłużnikiem. Dlatego dłużnik może mu przeciwstawić także zarzuty subiektywne, a zatem wynikające ze stosunku podstawowego łączącego z wierzycielem wobec czego abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego ulega pewnemu osłabieniu. Taka sama ocena prawna jest uzasadniona, jeżeli posiadacz nabył nie wypełniony weksel. Dłużnik będzie mógł podnieść względem tego nabywcy zarzut, że nie zastosował się do zawartego porozumienia. Stanowisko takie zajmowało w okresie międzywojennym ustalone orzecznictwo (por. orzeczenie SN z dnia 3.04.1932 r., OSP 1933, poz. 51), które zostało przejęte także obecnie – np. w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 1964 roku w sprawie sygn. akt II CR 56/64 (OSNCP 1965, poz. 118) (por. „Komentarz do prawa wekslowego i prawa czekowego” Adama Szpunara, Wydawnictwo Prawnicze Warszawa 1994, uwagi do art. 10 str. 52- 53).

Podkreślić również należy, że jeżeli weksel in blanco zostanie uzupełniony po upływie terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu albo z innych przyczyn niezgodnie z zawartym porozumieniem, zobowiązanie wekslowe wystawcy weksla w ogóle nie powstanie (zob. wyrok SN z 14.03.1997 r., I CKN 48/97, OSNC 1997, nr 9, poz. 124; wyrok SN z 18.11.1999 r., I CKN 215/98, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 128, wyrok SN z 31.05.2001 r., V CKN 264/00, L.; wyrok z 4.06.2003 r., I CKN 434/01, L., wyrok SN z 17.09.2004 r., V CK 562/03, L.).

Zgodnie z treścią art. 30 ustawy Prawo wekslowe zapłatę weksla można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym (aval) co do całości sumy wekslowej lub co do jej części. Poręczenie może dać osoba trzecia lub nawet osoba podpisana na wekslu. Formę poręczenia określa art. 31 wyżej wskazanej ustawy. Poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten

za kogo poręczył (art. 32 powyższej ustawy). Z art. 47 wyżej wskazanej ustawy wynika, że kto weksel wystawił, przyjął, indosował lub zań poręczył, odpowiada wobec posiadacza solidarnie.

W przedmiotowej sprawie bezsporny jest fakt wystawienia w dniu 1 marca 2000 roku weksla własnego in blanco przez M. P. (2) i poręczenia go przez J. P. (2), J. B. i A. B.. Nie ma również sporu co do tego, że ten weksel stanowił zabezpieczenie spłaty kredytu udzielonego (...) s.c. na podstawie umowy z dnia 1 marca 2000 roku o kredyt obrotowy krótkoterminowy w rachunku bieżącym nr (...) i znajdował się w posiadaniu Banku (...) S.A. w W. V Oddział w Ł. oraz że został on w dniu 9 sierpnia 2012 roku wypełniony na kwotę 284.210,91 złotych.

Oceniając zasadność roszczenia dochodzonego przez powoda w niniejszej sprawie, w pierwszej kolejności należało zbadać, czy dokument, z którego swoich praw dochodzi powód, posiada wszystkie konieczne elementy (art. 101 ustawy), aby mógł być uważany za weksel własny. Po przeanalizowaniu treści przedmiotowego dokumentu należy stwierdzić, iż posiada on wszystkie wymagane ustawowo cechy, a co za tym idzie, dokument ten ma charakter weksla własnego i należy go uznać za ważny. W ocenie Sądu, brak jest podstaw do przyjęcia – co podnoszą pozwane J. P. (1), M. P. (1) vel P. i J. P. (2) – że na przedmiotowym wekslu nie jest dość precyzyjnie określone jego miejsce płatności. Z treści bowiem weksla wyraźnie wynika, że weksel ma być płatny w Ł. w Banku (...) S.A. V Oddział w Ł., a zatem nie ma niepewności co do miejsca jego płatności. Również brak jest podstaw do uznania, że przedmiotowy weksel zawiera dopiski, uzupełnienia i skreślenia, które poddawałyby w wątpliwość jego autentyczność. Skreślenie bowiem początku roku wystawienia weksla „19...” i nadpisanie „2000”, nastąpiło z uwagi na fakt, że blankiet wekslowy zawierał jako początek roku „19...”, a wystawiony był w 2000 roku. Z uwagi natomiast na brak wystarczającej ilości miejsca w blankiecie wekslowym na wpisanie podmiotu na zlecenie którego ma nastąpić zapłata, został nadpisany zwrot „w W.”. Powyższe, mimo sformalizowanego charakteru weksla, nie może świadczyć o jego nieważności.

Odnosząc się do podniesionego przez pozwane J. P. (1), M. P. (3) i J. P. (2) zarzutu przedawnienia wierzytelności kredytowej zabezpieczonej przedmiotowym wekslem wskazać należy, że zarzut ten należy zakwalifikować jako zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem wekslowym. Nie ulega bowiem wątpliwości, że skoro weksel in blanco został wystawiony w celu zabezpieczenia wierzytelności wynikającej z umowy kredytu jako stosunku podstawowego, zobowiązanie wekslowe powinno być utrzymane w granicach zawartego porozumienia. Nadto – co zostało już powyżej wskazane – za uzupełnienie weksla niezgodne z takim porozumieniem (deklaracją wekslową) uznać należy także wypełnienie weksla po dniu, w którym nastąpiło przedawnienie roszczenia ze stosunku podstawowego. Mając na uwadze ściśle powiązanie między zobowiązaniem wekslowym a zobowiązaniem, z którego wynika podlegające zabezpieczeniu roszczenie, wskazać należy, iż nawet wówczas, gdy w porozumieniu zawarto upoważnienie do uzupełnienia weksla w każdym czasie, chodzi z reguły o dowolną chwilę, lecz tylko przed upływem terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego. Wypełnienie weksla po upływie tego terminu jest niezgodne z deklaracją wekslową i w związku z tym osoba podpisana na wekslu – podnieść zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem (art. 10 ustawy Prawo wekslowe).

W niniejszej sprawie niewątpliwie mamy do czynienia z trzyletnim terminem przedawnienia dochodzonego przez powoda roszczenia, bowiem dochodzone przez niego roszczenie związane jest z prowadzeniem działalności gospodarczej (art. 118 k.c.).

W ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie wyżej wskazany termin dochodzenia roszczenia został zachowany przez powoda. Wskazać bowiem należy na oświadczenia składane przez współników (...) s.c. M. P. (2) i J. B. oraz przez pełnomocnika powyżej Spółki (...), które – w ocenie Sądu – stanowią uznanie niewłaściwe długu. Oświadczenia te są bowiem oświadczeniami wiedzy i jako takie stanowią niewłaściwe uznanie długu. Wszystkie te oświadczenia dotyczą spłaty kredytu numer (...) (w kilku przypadkach również innych zobowiązań), wprost odwołując się w swej treści do numeru umowy. Wynika z nich, iż osoby składające oświadczenia mają świadomość istnienia roszczeń wynikających z powołanej powyżej umowy kredytu i wyrażają wolę jego spłaty, czy to w późniejszym terminie czy z rozłożeniem na raty. W ocenie Sądu, powodowy Bank dysponując bowiem takimi oświadczeniami, mógł mieć uzasadnione przekonanie, iż zobowiązani są świadomi swoich obowiązków i miał prawo oczekiwać, że należne świadczenie zostanie spełnione na jego rzecz. Oświadczenia powyższe, które należy traktować jako oświadczenia wiedzy zostały składane

przez wspólników Spółki, która zaciągnęła przedmiotowy kredyt, tj. M. P. (2) i J. B., a także przez pełnomocnika Spółki, tj. J. P. (2). W ocenie Sądu, oświadczenia składane przez wyżej wskazane osoby co do kwestii przedmiotowego kredytu wywołują skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia. Podkreślić w tym miejscu należy, że w doktrynie prezentowany jest pogląd, że jako uznanie niewłaściwe roszczenia można kwalifikować zachowanie zobowiązanego lub osób, których działania można przypisać zobowiązanemu, zwłaszcza osób pełniących funkcję organu, pełnomocników, przedstawicieli ustawowych oraz pracowników zatrudnionych na stanowiskach, z którymi wiąże się kompetencja do składania oświadczeń wiedzy o zobowiązaniach danego podmiotu (zob. M. Pyziak – Szafnicka, Uznanie długu, s. 131 i n.).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że poszczególne oświadczenia stanowiące uznanie niewłaściwe były składane przez M. P. (2), (...) Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w W. w odstępach czasu krótszych od terminu przedawnienia roszczeń wynikających z umowy kredytu (pismo z dnia 14 września 2001 roku, pismo z dnia 9 marca 2004 roku, pismo z dnia 10 września 2004 roku, pismo z dnia 17 sierpnia 2006 roku, pismo z dnia 12 sierpnia 2009 roku, pismo z dnia 8 sierpnia 2011 roku), a każde z nich przerywało termin przedawnienia, który z tą chwilą rozpoczynał na nowo swój bieg. Przedmiotowy weksel został natomiast wypełniony przez Bank (...) Spółkę Akcyjną w W. w dniu 9 sierpnia 2012 roku, czyli przed upływem trzech lat, licząc od daty złożenia ostatniego oświadczenia, które sporządził J. B., lecz również od daty oświadczenia złożonego przez J. P. (2), co miało miejsce w dniu 12 sierpnia 2009 roku. Zatem brak jest podstaw do przyjęcia, że przedmiotowy weksel został wypełniony po upływie przedawnienia roszczeń wynikających ze stosunku podstawowego, czyli niezgodnie z zawartym porozumieniem.

Podkreślić w tym miejscu należy, że Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania wysokości zadłużenia wynikającego z umowy kredytu, której spłata została zabezpieczona przedmiotowym wekslem, ani w zakresie należności głównej, ani też w sposobie wyliczenia odsetek. Również pozwani nie zakwestionowali wysokości zadłużenia wynikającego z przedmiotowej umowy o kredyt.

W związku z powyższym, Sąd – mając za podstawę art. 47 ustawy Prawo wekslowe – zasądził od J. P. (1), M. P. (1) vel P. (obie spadkobierczynie wystawcy weksla M. P. (2) – art. 922 k.c.), J. P. (2) i J. B. solidarnie na rzecz Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 284.210,91 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 9 sierpnia 2013 roku do dnia zapłaty.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie od zasądzonej w punkcie 1 wyroku kwoty, Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c., przyjmując jako początkowy termin ich naliczania – zgodnie z żądaniem pozwu – dzień 9 sierpnia 2013 roku (weksel z którego wynika dochodzone roszczenie uzupełniony i przedstawiony został w dniu 9 sierpnia 2012 roku).

Na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd zasądził od J. P. (1), M. P. (4) vel P., J. P. (2) i J. B. solidarnie na rzecz Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 21.428 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, na którą to kwotę składa uiszczona przez powoda opłata sądowa od pozwu w kwocie 14.211 złotych, wynagrodzenie pełnomocnika powoda w wysokości 7.200 złotych ustalone na podstawie na podstawie na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 28 września 2002 roku (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) w związku z § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800) oraz opłata sądowa od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych.

Wobec śmierci wystawcy weksla M. P. (2), po którym spadek nabyły z dobrodziejstwem inwentarza m.in. J. P. (1) i M. P. (3), Sąd w punkcie 1 in fine wyroku – na podstawie art. 319 k.p.c. w zw. z art. 837 k.p.c. – zastrzegł, że J. P. (1) i M. P. (1) vel P., jako spadkobiercy M. P. (2) ponoszą odpowiedzialność z ograniczeniem do wartości stanu czynnego spadku po M. P. (2).

W ocenie Sądu takie zastrzeżenie nie mogło zostać wprowadzone w stosunku do pozwanej J. P. (2), bowiem ona w tej sprawie ponosi odpowiedzialność osobistą i solidarną za dług wynikający z poręczonego przez nią weksla, a nie z tytułu spadkobrania. W takiej sytuacji, ograniczenia jej odpowiedzialności z tytułu spadku przyjętego z

dobrodziejstwem inwentarza po współdłużniku solidarnym – zmarłym M. P. (2) – nie może skutkować ograniczeniem jej odpowiedzialności za własny dług wekslowy.

Wobec tego, że w chwili wydawania niniejszego wyroku następcy prawni pierwotnie pozwanej A. B., tj. I. B. i M. B. nie były stronami niniejszego procesu (w sentencji wyroku jako pozwani wskazani są: J. P. (1), M. P. (3), J. P. (2) i J. B.), Sąd oddalił wniosek następców prawnych A. B. o zwrot kosztów procesu. Wskazać bowiem należy, że w związku z tym, że powód wniósł pozew przeciwko osobie zmarłej, tj. A. B., prawomocnym postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Łodzi I Wydział Cywilny m.in. uchylił postanowienie z dnia 17 lutego 2016 roku o podjęciu postępowania z udziałem następców prawnych A. I. B. i M. B. oraz – na podstawie art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. – odrzucił pozew skierowany przeciwko A. B.. Podkreślić należy, że zgodnie z treścią art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c. sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Zatem rozpoznając sprawę sąd ma obowiązek orzec o wszystkich kosztach procesu poniesionych przez strony kończąc postępowanie w sprawie co do tej strony. W przedmiotowej sprawie postępowanie wobec I. B. i M. B. zakończone zostało wydaniem wyżej wskazanego postanowienia o uchyleniu postanowienia z dnia 17 lutego 2016 roku o podjęciu postępowania z udziałem następców prawnych A. I. B. i M. B. oraz o odrzuceniu pozwu wobec A. B., a w związku z tym, I. B. i M. B. nie były stronami w tej sprawie w chwili wydania przedmiotowego wyroku. W takich okolicznościach, Sąd orzekł jak w punkcie 2 wyroku.

Biorąc pod uwagę treść art. 80 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.), Sąd nakazał zwrócić Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w W. ze Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Łodzi kwotę 50 złotych tytułem nadpłaconej opłaty od pozwu uiszczonej w dniu 11 sierpnia 2015 roku.

Wobec tego, że pozwany J. B. nie zajął stanowiska w niniejszej sprawie, Sąd mając za podstawę art. 339 § 1 k.p.c. ustalił, że wyrok w stosunku do J. B. ma charakter wyroku zaocznego.

Mając na uwadze fakt, że wyrok w stosunku do J. B. ma charakter wyroku zaocznego, Sąd – mając za podstawę art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. – nadał wyrokowi w punkcie 1 w stosunku do J. B. rygor natychmiastowej wykonalności.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda, pełnomocnikowi pozwanej M. P. (3) oraz pełnomocnikowi następców prawnych A. B. – r. pr. J. F..